

Ю. М. Groшевий

Кримінально-процесуальне право

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО – галузь права, що врегульовує суспільні відносини у сфері діяльності органів попереднього розслідування (досудового слідства), прокуратури та суду під час розслідування та судового розгляду кримінальних справ, виконання вироку, перевірки його законності та обґрунтованості в касаційному (апеляційному) порядку та порядку судового нагляду.

Нормат. базою К.-п. п. є Конституція України, міжнар. договори (згода на обов'язковість яких надана ВР України), Кримінал.-процесуал. кодекс України та ін. законодавчі акти. Мета К.-п. п. – забезпечення швидкого і повного виявлення злочинів, викриття винних та правильне використання закону з тим, щоб кожну особу, яка вчинила злочин, притягнути до кримінал. відповідальності, а невинну не засудити. К.-п. п. також спрямов. на охорону прав і закон. інтересів фіз. та юрид. осіб, що беруть участь у кримінал.-процесуал. провадженні.

Об'єкт К.-п. п. – кримінал.-процесуал. відносини, що виникають між органами поперед. слідства, прокуратурою та судом, а також між громадянами і фіз. особами (учасниками кримінал.-процесуал. діяльності) та цими органами й судом під час провадження кримінал. справ. Система К.-п. п. складається із Заг. та Особл. частин. До Заг. частини належать норми, що закріплюють принципи К.-п. п., правовий статус суб'єктів кримінал.-процесуал. діяльності (особи, яка проводить дізнання, слідчого, прокуратури та суду, підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, потерпілого та ін. фіз. і представників юрид. осіб, що беруть участь у кримінал.-процесуал. діяльності), осн. положення стосовно джерел судових доказів тощо.

Особл. частина охоплює норми, які врегульовують кримінал.-процесуал. відносини на різних стадіях кримінал. процесу: порушення кримінал. справи, поперед. (досудового) слідства, віддання обвинуваченого до суду, судового розгляду, перевірки законності та обґрунтованості вироку, ухвали суду (як тієї, що набула, так і тієї, що не набула закон. сили), її виконання. До Особл. частини належать також норми, що визначають вимоги до різних кримінал.-процесуал. актів (зокрема до вироку суду як до акту правосуддя), кримінал.-процесуал. механізми захисту прав і закон. інтересів фіз. та юрид. осіб, що беруть участь у

кримінал. процесі, порядок оскарження у суді постанов слідчого і прокурора, які обмежують права громадянина на недоторканність його особи, житла, таємниці листування тощо.

Як наука К.-п. п. вивчає категорії і поняття, що стосуються кримінал.-процесуал. діяльності; систему правових норм, які регулюють структуру і форми діяльності органів поперед. (досудового) слідства та суду; проблеми використання не тільки К.-п. п., а й ін. галузей права (насамперед кримінал.) під час провадження та вирішення кримінал. справи на різних стадіях кримінал. процесу; закономірності впливу К.-п. п. на ефективність боротьби зі злочинністю.

Рекомендована література

1. Ларин А. М. Уголовный процесс: структура права и структура законодательства. Москва, 1975;
2. Михеєнко М. М., Нор В. Т., Шибіко В. П. Кримінальний процес України. К., 1999;
3. Тертишник В. М. Кримінально-процесуальне право України. К., 1999;
4. Грошевий Ю. М., Капліна О. В. та ін. Кримінальний процес: Підруч. Х., 2010;
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Наук.-практ. коментар. Т. 1–2. Х., 2012.

Покликання на статтю:

Кримінально-процесуальне право / Ю. М. Грошевий // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1047>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).